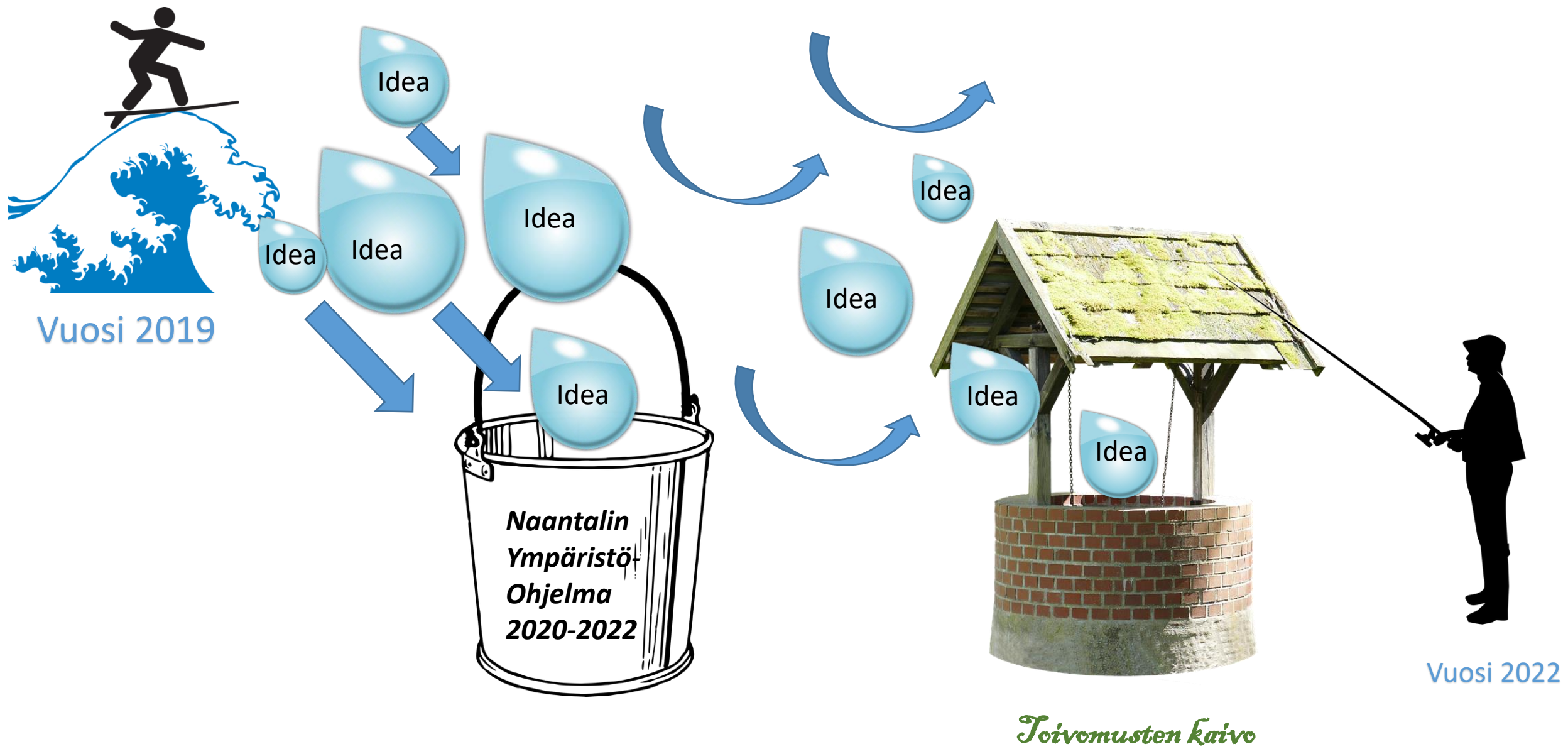

Naantalin kaupungin ympäristöohjelma

Tiivistelmä osallistamisesta ja sen tuloksista

Osallistamistavat ja kohderyhmät sekä aikataulu keväällä 2019:

- Luottamushenkilöiden työpaja 26.3.
- Työntekijäkeskustelut:
 - 21.2. rakennusvalvonta
 - 22.2. ympäristönsuojelu
 - 25.2. elinkeinoasiamies
 - 27.2. tilalaitos
 - 7.3. maankäyttö
 - 11.3. aikuissos.työn pkö
 - 12.3. sivistyspalvelujen jory
 - 13.3. yhdyskuntatekniikka
 - 20.3. ateria- ja siivouspalvelut
 - 22.3. vesihuolto
 - 25.3. elma-työryhmä
 - 27.3. toimistosihteerit
 - 3.4. Naantalin opiston rehtori
 - 5.4. viheryksikkö
 - 10.4. kestävät hankinnat
 - + ns. käytäväkeskustelut.
- Kuntalaistyöpaja 7.5.
- Sähköinen kuntalaiskysely 9.4.-8.5.: vastauksia 434 kpl
- Sähköinen työntekijäkysely 23.4.-8.5.: vastauksia 163 kpl

Kuntalais- ja työntekijäkyselyjen tuloksia tiivistettynä

Arvot ja arvostuksen kohteet nyky-Naantalissa:

- Naantalin kaupungin asukkaat arvostavat paikallisia **lähimetsiä** ja pieniäkin metsäsaarekkeitä asutuksen keskellä. Samoin **puistot, luontopolut ja ulkoilureitit sekä liikuntapaikat** ovat asukkaille tärkeitä virkistys- ja vapaa-ajan kohteita.
- Yksittäisinä kohteina **Kuparivuori, Kailon saari, Vanha kaupunki, Kirkkopuisto sekä Taimosta Vanhaan kaupunkiin ulottuva kevyen liikenteen rantareitti** meren rannalla ovat erityisen rakkaita.
- Ylipäänsä **meri ja saaristo kauniine maisemineen** ovat tärkeitä naantalilaisille. Erityistä kiitosta saa puistojen hyvä hoito.

Kehitettävät kohteet Naantalissa:

- Monet asukkaat ovat huolissaan luonnon kustannuksella toteutettavasta kaavoituksesta ja rakentamisesta. Olemassa olevista **lähimetsistä, viheralueista ja puistoista** halutaan pitää kiinni. **Kaupungin tiivistäminen** ei ole kaikkien mieleen ja keskustan kehittämisen osalta toiveena on, että keskustaan palautettaisiin sen menetettyä vihreyttä. **Meluntorjuntaa ja ilmanlaadun parannuksia** toivotaan etenkin teollisuuden osalta.
- Asukkaat toivovat **julkisen liikenteen kehittämistä, myös saariston suuntaan**. Soinisten-Immaisten alue nousi yhtenä kehityskohteena Manner-Naantalin puolella. Samoin **kevyen liikenteen väylille** toivotaan parannusta, Saaristo-Naantalia ja Saariston rengastietä unohtamatta.
- Sekä asukkaiden että kaupungin työntekijöiden vastauksissa eniten toivottiin **parannuksia jätteiden kierrättämis- ja lajittelumahdollisuuksiin**. Roskiksia ja jätteiden lajittelupisteitä kaivataan lisää. Jätejakeista etenkin **muovi** nousi kyselyssä esille, ja työntekijöiden vastauksissa muovin lisäksi **biojäte**.
- **Ympäristökasvatus, tiedon jakaminen ja asukkaiden valistus** koetaan tärkeänä.
- Monet kuntalaiset arvostavat, että kaupunki laatii ympäristöohjelmaa ja että kuntalaisia kuullaan ja osallistetaan ohjelmatyön yhteydessä. Toiveena kuitenkin on, että ryhdytään myös **sanoista tekoihin**.

Työpajojen tulokset

vesistö:

Päätavoite:

Naantalin vesistöjen hyvä tila vuoteen 2027 mennessä

Välitavoite: Vesistöjen tila paranee vuoteen 2022 mennessä

- Vesistönä ymmärretään muutkin kuin meri: pienvesistöjen (suot, lammet, purot) laatu myös huomioitava
- Järvien ja merialueen tilaa seurataan
- Meriläjitukset lopetetaan – maaläjitysten ympäristövaikutukset minimoidaan
- Etsitään uusia keinoja maatalouden ravinteiden vesistöön pääsyn estämiseksi, kipsauksen ja suoja-alueiden lisäksi
- Hulevesien hallinta; teollisuuden hulevesiä ei lasketa puhdistamattomana mereen
- Matkailuyrittäjien kannustaminen kestävän matkailun ohjelmaan
- Veneilijöiden asennekasvatus
- Yhteistyö lähikuntien kanssa
- Naantali mukana Itämerihaasteessa
- Arjen pienet teot: kotimaisen kalan syönti, Siisti Biitsi ym. kampanjat, kiinnitetään huomiota kemikaalien käyttöön ("likaiset tukat" -viikko)
- Veneilijöiden septitankkien tyhjennysjärjestelmien lisääminen

ilmasto:

Päätavoite:

Vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta

- Siniviherkaava käyttöön
- Pidetään huolta hiilinieluista: hiilinieluinä toimivat kaupungin metsät turvataan ja niitä lisätään (sis. kompensatio)
- Palveluverkkouudistuksessa (koulut/päiväkodit) nähtiin potentiaalia energiatehokkuuden lisäksi myös laajemminkin: Vähemmän kiinteistöjä, parempi sisäilma, vähentää turhaa liikkumista, pyörätieverkoston kehittäminen palveluverkoston mukaisesti...
- Kiinteistöjen energiatehokkuus ja energiatehokkaat käyttötavat; meriveden lämmön hyödyntäminen, maalämpö ja aurinkoenergia
- Kasvisruoka, lähiruoka + muut ekologiset ruokavalinnat
- Pyörätieverkoston kehittäminen
- Vähäpäästöiset autot kaupungin käyttöön

LUMO:

Päätavoite:

Käännetään luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen vuoteen 2022 mennessä **sen rikastumiseen**

- **suunnitelmallisuus**: tehdään huolellinen suunnitelma mm. metsien hoitoon. Vähennetään metsien hoitotoimenpiteitä, lisätään lahoppuuta.
- **niittyjen hoito**, niittyjen **lisääminen** sekä niittyjen hoitotalkoot; muutetaan **valitut pellot niityiksi**, esim. Luolalanjärven ympäristö ja Suovuoren ulkoilualueen viljelemättömät pellot
- **Suojellaan** pienvesistöjen ja kosteikkojen ympäristöjä, kalliometsiä, lehtomaisia metsiä
- **torjutaan vieraslajeja**
- linnunpönttötalkoot ja hyönteishotellit

kestävä kehitys:

Päätavoite:

Naantalin kaupunki toimii ympäristövastuullisesti

Ohjelma vuoteen 2022 strategiaa mukaillen, tavoitteet 2030, päivitettävä säännöllisesti valtuustokausittain, peilataan aina kaupunkistrategiaan

Myös kuntalaiset, yhdistykset ja yritykset tulee saada mukaan. Vapaaehtoisuus. Mahdollisesti jotain konkreettisia kannustimia? Tietoisuuden lisääminen lisää myös vapaaehtoisuutta.

Eri toimenpiteiden tasot (pääöksenteko - toimialojen hankkeet – asukkaat – yhteisöt - kasvatus):

Päätöksenteko:

- **elinkaarivaikutusten arviointi** rakennushankkeisiin, **ympäristövaikutusten arviointi päätöksiin** => esim. check list arvioinnin tueksi
- **Kestävät hankinnat**: kilpailutusosaamisen kehittäminen, markkinavuoropuhelu paikallisesti, oltava vahva strateginen tuki ja linjaukset
- **Suuntaviivat ja selkeät mittarit**. Yhteinen kieli, miten eri toimialoilla rakennetaan yhteisiä tavoitteita
- Toimenpiteet toimialakohtaisesti vai yhdessä? Jokaisen toimialan tulee määritellä konkreettiset toimenpiteet, jokaisen määriteltävä myös osallistamisen keinot ja mittarit. Vai: Toimialat miettivät yhdessä tärkeimmät?

Asukkaat: Tärkein tulokulma on lapset.

Yhteisöt: yhteisöjä voimistavaa toimintaa

Kasvatus: **luontokoulut** (Velkua, Kultaranta, Rymättylä -> läpileikkaavasti), omasta ympäristöstä huolehtiminen

Tiedotus

vesistö:

- **Itämerihaaste** - Selkeät kohdat Itämeriohjelmaan (ei meriläjitystä)
- Toimijoiden **verkostoituminen**
- Taajama-alueiden pienvedet, **Suurten järvien tilanne**
- Meriläjitykset vs. maaläjitykset
- Ranta-alueiden eheys ja vaaliminen
- **Lisää resursseja ympäristötoimeen** – valvonta, lausunnot
- Peltojen kipsikäsittelykokeilu ohjelmaan
- Ystävyysskaupunkikilpailut
- Luonnonsuojelualueita enemmän
- **Resurssit isommaksi.**

ilmasto:

- **Ympäristö- ja ilmastoarviointi pakolliseksi päätöksentekoon**
- Nuorten ja lasten osallistaminen (esim. tapahtumissa)
- **Koulu ja esikoulu voivat toimia ekologisen kasvatuksen mallina**
- **Omistajaohjaus** eli kaupungin hallinnoimien yhtiöiden ohjaaminen. Linjataan yhtiöitä sitovia linjoja.
- **Liityntäparkki** Naantaliin
- Julkiset rakennukset omavaraisiksi
- **Metsien inventointi → monimuotoisuuden turvaaminen ja hiilinielujen kasvattaminen**
- Hiilineutraalit kaavat, massoitus laskettava
- Riittävästi roskiksia, **Lajittelumahdollisuus julkisiin roskiksiin**, mm. liikuntapaikoille
- **Kaupunkipyörät**, myös matkailijoille
- Sähköpyöräbonus kaupunkilaisille: kaupunki tukisi kuntalaisten sähköpyörähankintoja x euromäärällä
- **Ympäristömessut**: vanhukset, lapset, nuoret, partio, koulut... Vetonaulaksi joku suosittu bändi ja/tai tubettaja, hyväntekeväisyystilaisuus, jossa voi olla ympäristöaiheisia tietoiskuja ja eri näytteille asettajia

LUMO:

- **Luonnonvaraisia niittyjä lisättävä** Naantaliin. Kaupungin pelloista osa niityiksi. Lammastalouden kokeilu esim. Luolalanjärven rantapellolla tai Suovuoren kartanon ympäristössä. Pientareiden niitto lopetettava.
- **Kaupunkimetsiköt ja kalliot säilytettävä!** Avohakkuut pois kaupungin metsistä
- **Päiväkoti-ikäisille ja isommille lapsille metsäretkiä ja luontokokemuksia**
- **Laatikkoviljely** Naantaliin, **Hyötymarjapensaita** koulujen ja päiväkotien pihalle, Auringonkukka- ja hernepeltoja joutomaille. **Palstaviljely**, myös kouluille
- **Metsien koko, laatu, suojelutaso, käsittely - Säästävä, kompensoiva kaavoitus: metsän vähentämistä vain tarkoin harkitusti, metsäalueen säilyttäminen riittävän isona:** talot tiiviimmin, yhteisölliset alueet, ei metsiä pelkkinä kapeina suojavyöhykkeinä. Metsien hoito monimuotoisuutta säilyttävällä ja lisäävällä tavalla.
- **Suojelualueita lisää** ja olemassa olevien parannus
- **Viheralueet: lajien valinta ja hoitokäytännöt** (jalolehtipuiden ja metsälinnustolle tärkeän pensaskerroksen säilyttäminen, lahoppuuston ja pölyttäjille tärkeiden pajupensaiden säilyttäminen)
- **Lähivirkistys- ja luontoalueet. Koulujen ja päiväkotien lähellä tulee säilyttää monimuotoista ympäristöä ympäristökasvatusta ja opetusta varten**
- Kulttuurimaisemien ja rakennusmiljöön huomiointi esim. hakkuutilanteissa
- **Heti ensimmäiseksi selvitettävä monimuotoisuuden nykytilanne!** (laajasti, sisältäen myös kaupunki ja maaseutu)
- Tallinpuisto
- Naantali.fi: perustetaan **TALKOOSIVUSTO**

kestävä kehitys:

- Teknologiset ratkaisut kaikkeen rakentamiseen, kuten lämmön talteenotto-ratkaisut, **siniviherkerroin heti käyttöön**
- Rakentamisen miettiminen luontoon, metsiin ja kallioille. Jätettävä **vapaita rantoja** yleiseen ilmaiseen käyttöön asukkaille.
- **Elinkaariajattelu** tuotteisiin, taloihin jne.
- Joukkoliikenteen kehittäminen
- **Lapset ja koululaiset esitelmöimään valtuustolle**
- Opetuksessa ja kouluruokailuissa huomion kiinnittäminen **ruokahävikkiin** ja ylipäänsä materiaalin haaskaamiseen, kouluun kävellen ja pyörällä.
- Asukkaiden kuuleminen: otettava vakavasti, adresseihin kerätyillä nimillä oltava vaikutusta!
- **Ympäristöohjelma SANOISTA TEOIKSI! Tällä kaikella ei muuten mitään merkitystä.**
- **Lähiruokaa** kouluihin ja kaupungin ruokalaan, ei tule mennä tulos edellä. Kilpailutusten kriteereihin mm. toimitusmatka.
- HINKU-hankeeseen liittyminen – **kunnianhimoiset päästövähennystavoitteet**
- Jätehuolto: tiedote kesäasukkaille ja pysyvästi asuville, ylipäänsä riittävä **tiedottaminen** kiertävistä jätekeräyksistä, jotta kuntalainen muistaa keräysajankohdan paremmin
- **Matkailu:** sertifiointi, laadun kehitys, Pyöräily, Saariston rengastien parantaminen – tiet ja palvelut
- Ympäristöohjelmaa voisi hyödyntää kaupungin imagossa ja ottaa yritykset mukaan työhön, esim. 24h-tapahtumassa voisi ehdottaa yrityksille yhteistyön käynnistämistä